

शासन अधिसूचना, दिनांक ०८.०९.२०१५
मधील मळी व्यतिरिक्त पदार्थापासून प्राप्त
होणारा मद्यार्क उतारा विहित करण्याचे
निकषाबाबतची तपासणी करण्यासाठी
समिती गठीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग

शासन निर्णय क्र. एमआयएस १०१८/प्र.क्र.२४६/राउशु-२,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २७.१०.२०२१

वाचा :- शासन निर्णय क्र. एमआयएस १०१८/प्र.क्र.२४६/राउशु-२ दिनांक १७.०९.२०२०

प्रस्तावना :-

मळी आणि मद्यार्काच्या वापर करताना, वाहतूक अथवा उत्पादन प्रकियेत अंतिम उत्पादन कमी दाखविणे अथवा या पदार्थावर हानी/तूट दाखविणे या बाबी उत्पादन अगर वापर करणाऱ्या घटकांकडून वेळोवेळी करण्यात येतात. त्यामुळे, गैरमार्गाने अवैध दारु निर्मितीसाठी उपयोग होऊन शासनाच्या महसूलात मोठ्या प्रमाणात नुकसान होते. याकरिता, महालेखापाल यांनी या बाबीसंदर्भातील हानी अथवा तूट योग्यरितीने प्रामाणित करण्यात यावी, जेणेकरून राज्याच्या महसूलाची हानी होणार नाही, अशा सूचना केल्या होत्या. तदनुसार सन २००२ मध्ये तत्कालिन आयुक्त, श्री. ए.रामकृष्णन यांच्या अध्यक्षतेखाली तज्ञ समितीची स्थापना करण्यात आली होती. सदर समितीने सन २००५ मध्ये शासनास सादर केलेल्या अंतिम अहवालाच्या आधारे व विचारविनिमयांती महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम, १९४९ अन्वये तयार करण्यात आलेल्या नियमांमध्ये यथोचित बदल करण्यासाठी दिनांक ०८.०९.२०१५ रोजी अधिसूचना निर्गमित करण्यात आली आहे. सदर अधिसूचनेन्वये मळी तसेच मळी व्यतिरिक्त किण्वित पदार्थापासून मद्यार्काचा उतारा निश्चित करण्यात आला आहे. सदरहू अधिसूचनेच्या आधारे करण्यात येत असलेल्या कार्यवाहीबाबत धान्याधारित आसवर्नीनी हरकती व्यक्त केल्या असून या अधिसूचनेतील तरतूदींचा फेरविचार करावा, अशी शासनास विनंती केली आहे.

सबब, शासन अधिसूचना, दिनांक ०८.०९.२०१५ मध्ये मळी व्यतिरिक्त पदार्थापासून प्राप्त होणारा मद्यार्क उतारा विहित करण्याचे निकष तसेच, दिनांक ०८.०९.२०१५ च्या अधिसूचनेमध्ये बदल करण्याची आवश्यकता आहे किंवा कसे इत्यादी बाबतची तपासणी करण्यासाठी संदर्भ क्र.१ येथील आदेशान्वये समिती गठीत करण्यात आली होती. तथापि, समितीवरील सदस्यांची नियुक्ती करण्यात आली नाही. तसेच, विभागास धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी आवश्यक तांत्रिक बाबींचाही समावेश सदर समितीच्या कार्यक्षेत्र करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णय अधिक्रमीत करून पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

शासन अधिसूचना दिनांक ०८.०९.२०१५ मध्ये मळी व्यतिरिक्त पदार्थापासून प्राप्त होणारा मद्यार्क उतारा विहित करण्याचे निकष तसेच, दिनांक ०८.०९.२०१५ च्या अधिसूचनेमध्ये आजमितीस बदल करण्याची आवश्यकता आहे किंवा कसे इत्यादी बाबतची तपासणी करण्यासाठी तसेच, विभागास धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी आवश्यक तांत्रिक बाबींचा अभ्यास करण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	अधिका-यांचे नावे	पद
१.	आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	अध्यक्ष
२.	श्री. व्ही. ए. जुवेकर, भारतीय तंत्रज्ञान संस्था, (IIT) मुंबई.	सदस्य
३.	प्रोफेसर श्री. बी. एन. भणगे, रसायन शास्त्र तंत्रज्ञान संस्था, (ICT) मुंबई	सदस्य
४.	डॉ. श्री. विशाल बनेवार, विज्ञान संस्था, (ISC) मुंबई	सदस्य
५.	डॉ. श्री. संजय व्ही. पाटील, वसंतदादा शुगर इन्स्टिट्यूट, (VSI) पुणे	सदस्य
६.	सह आयुक्त (मळी व मद्यार्क), राज्य उत्पादन शुल्क	सदस्य सचिव

२. सदर समितीची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे राहिल :-

१. शासन अधिसूचना, दिनांक ०८.०९.२०१५ मधील निश्चित केलेल्या मळी व्यतिरिक्त मद्यार्कावरील उतारान्यामध्ये बदल करण्याची आवश्यकता आहे किंवा कसे, ही बाब तपासणे.
२. मळी व्यतिरिक्त मद्यार्कावरील उतारा निश्चित करण्यासंबंधी कोणते निकष असावेत, हे निश्चित करणे.
३. मळी व्यतिरिक्त मद्यार्काच्या निर्मिती प्रक्रिये दरम्यान तूट/हानी चे प्रमाण मर्यादा निश्चित करणे.
४. बी-हेवी मळी/उसाचा रस/साखर/साखरेचा पाक यापासून मद्यार्काचा उतारा निश्चित करणे.
५. आयुक्त, राउशु कार्यालयाचे परिपत्रक क्र. डिएनएस २१९३/१५९५९/अकरा, दि.१५.०६.१९९६ मध्ये नमूद केलेल्या डिनेचरन्ट कडू पदार्थाच्या निश्चित केलेल्या प्रमाणामध्ये काळानुरूप बदल करणे आवश्यक आहे अथवा कसे ही, बाब तपासणे. तसेच, आंतरराष्ट्रीय धोरण विचारात घेऊन नविन डिनेचरन्ट/कडू पदार्थ निश्चित करणे.
६. सध्याच्या अस्तिवात असलेल्या डिनेचरन्ट/कडूपदार्थाबाबत पुनर्विचार करणे.

३. सदर समितीस, सर्व संबंधित आसवनी प्रमुख तसेच इतर संबंधित घटकांशी चर्चा/विचारविनिमय करता येईल तसेच वेगवेगळ्या निर्मिती प्रक्रियेची माहिती घेण्यासाठी आवश्यकतेनुसार अशा घटकांना प्रत्यक्ष भेटी देखील देता येतील.

४. उपरोक्त बाबींच्या अनुषंगाने समितीने सखोल अभ्यास करून समितीने अहवाल दोन महिन्यात शासनास सादर करावा.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२११०२७१५०९१२०९२९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सु. श. यादव)

अवर सचिव, गृह विभाग महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. मा. उपमुख्यमंत्री (राउशु) यांचे उपसचिव मंत्रालय, मुंबई-३२
३. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/ विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री (राउशु) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
५. प्रधान सचिव (राउशु), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
६. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई -२३.
७. सर्व विभागीय उप आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क.
८. सर्व समिती सदस्य (आयुक्त, राउशु यांच्यामार्फत)
९. राउशु-२ (संग्रहार्थ).